

DO YOU NEED HELP?
ΣΤΗΡΙΞΕ ΜΑΣ

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελλάδα να ενισχύσει τις εγγυήσεις για τους πρόσφυγες στο νομοσχέδιο για το άσυλο

24 Οκτ 2019

© UNHCR/Orestis Seferoglou

UNHCR
The UN Refugee Agency

Μια νεαρή μητέρα και οι κόρες της, πρόσφυγες από το Ιράκ, παίζουν στο υπνοδωμάτιο της οικογένειάς τους στο διαμέρισμά τους στα Τρίκαλα. © UNHCR/Orestis Seferoglou

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Υ.Α.) εκτιμά τις προσπάθειες της Ελλάδας για την αναμόρφωση του επιβαρυσμένου εθνικού συστήματος ασύλου, αλλά ανησυχεί βαθύτατα ότι οι προτεινόμενες νομοθετικές τροποποιήσεις θα αποδυναμώσουν την προστασία των προσφύγων στη χώρα, ενώ κατατίθενται βεβιασμένα στη Βουλή.

Η Ύπατη Αρμοστεία συμφωνεί με την ανάγκη να ενδυναμωθεί το σύστημα ασύλου στην Ελλάδα κατά προτεραιότητα. Ωστόσο, το σχέδιο νόμου που κατατέθηκε στη Βουλή αυτήν την εβδομάδα – έπειτα από μόλις τέσσερις εργάσιμες ημέρες δημόσιας διαβούλευσης – θα μειώσει τις εγγυήσεις

προστασίας για τους ανθρώπους που αναζητούν διεθνή προστασία και θα επιφέρει επιπρόσθετη πίεση στην ήδη υπερβολικά βεβαρημένη δυνατότητα ανταπόκρισης των διοικητικών και δικαστικών αρχών.

«Οι προτεινόμενες αλλαγές θα θέσουν σε κίνδυνο ανθρώπους που έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας», ανέφερε ο Αντιπρόσωπος του Ύπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, Philippe Leclerc. «Η Ελλάδα έχει την ευκαιρία να υιοθετήσει έναν ισχυρό νόμο μέσα από μία ουσιαστική και εποικοδομητική διαβούλευση, ώστε να διασφαλίσει δίκαιες και αποτελεσματικές διαδικασίες ασύλου στη χώρα. Είμαστε εδώ για να στηρίξουμε αυτόν τον σκοπό.»

Αντ' αυτού όμως, το σχέδιο νόμου θέτει υπερβολικό βάρος στους αιτούντες άσυλο και επικεντρώνεται σε τιμωρητικά μέτρα. Εισάγονται υπερβολικά απαιτητικές διαδικασίες, τις οποίες ένας αιτών άσυλο δεν μπορεί ευλόγως να αναμένεται ότι θα μπορέσει να ακολουθήσει. Για παράδειγμα, εάν ένας αιτών άσυλο δεν τηρήσει συγκεκριμένους διαδικαστικούς τύπους, η αίτησή του μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει σιωπηρά ανακληθεί και θα απορριφθεί, χωρίς να εξεταστεί επί της ουσίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η προσφυγή κατά απορριπτικής απόφασης καθίσταται δυσχερής σε βαθμό που να υπονομεύεται σοβαρά το δικαίωμα σε αποτελεσματική προσφυγή, όπως προβλέπεται από το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο.

Αυτό μπορεί να συνεπάγεται άρνηση ή αδυναμία άσκησης των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο και τη μη εξέταση των αναγκών τους για διεθνή προστασία. Υπάρχει επίσης κίνδυνος παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης, σε περίπτωση που το άτομο εντέλει επιστραφεί σε χώρα όπου η ζωή ή η ελευθερία του μπορεί να απειλείται.

Ένας σημαντικός αριθμός διατάξεων του σχεδίου νόμου θα επιβαρύνουν τις διοικητικές αρχές, οι οποίες ήδη αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες να ανταποκριθούν, με αποτέλεσμα να μεγαλώσουν οι καθυστερήσεις. Για παράδειγμα, το σχέδιο νόμου εισάγει τέσσερις τύπους δελτίων αιτούντος διεθνή προστασία με διαφορετικές περιόδους ισχύος, οι οποίες κυμαίνονται από 15 έως 30 ημέρες. Αυτό θα αυξήσει τον φόρτο εργασίας των υπηρεσιών στην έκδοση αποφάσεων και δελτίων και, κυρίως, στην ανανέωσή τους σε τόσο σύντομο χρονικό πλαίσιο.

Η Ύπατη Αρμοστεία παρατηρεί με ανησυχία ότι κάποιες διατάξεις μπορεί να περιορίσουν σοβαρά το δικαίωμα στην οικογενειακή ενότητα. Σε αυτές περιλαμβάνεται η περιστολή του ορισμού των «μελών της οικογένειας» με τρόπο που αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του τις οικογένειες που σχηματίστηκαν μετά την έξοδο από τη χώρα καταγωγής, κατά τη διάρκεια ή μετά το ταξίδι της φυγής, ή μέσα σε προσφυγικούς καταυλισμούς. Έτσι, θα αποκλείονται για παράδειγμα από τις νομικές εγγυήσεις τα παιδιά που έχουν γεννηθεί υπό αυτές τις συνθήκες. Η Υ.Α. θεωρεί ότι αυτή η διάταξη αγνοεί τις συνθήκες αναγκαστικού εκτοπισμού στις οποίες οι αιτούντες άσυλο μπορεί να παραμείνουν για παρατεταμένο χρονικό διάστημα εκτός της χώρας καταγωγής τους προτού φτάσουν στην Ε.Ε.

Η Υ.Α. ανησυχεί επιπλέον για το ότι ο νέος νόμος εισάγει εκτενείς διατάξεις για την κράτηση των αιτούντων άσυλο, αυξάνοντας τη μέγιστη χρονική περίοδο κράτησης από τρεις σε δεκαοκτώ μήνες. Η κράτηση των αιτούντων άσυλο θα πρέπει να αποτελεί έσχατο μέτρο, που να εφαρμόζεται μόνο για το συντομότερο δυνατό διάστημα, να δικαιολογείται για πολύ συγκεκριμένους λόγους και μόνο όταν είναι αναγκαίο, εύλογο και αναλογικό. Πάντα θα πρέπει πρώτα να εξετάζονται τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα, αφού πρώτα αξιολογηθούν οι

ιδιαίτερες περιστάσεις που αφορούν κάθε άνθρωπο ξεχωριστά. Εάν δεν γίνει αυτό, η κράτηση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αυθαίρετη.

Η Υ.Α. εκφράζει την ανησυχία της και για το ότι τα ασυνόδευτα παιδιά και άλλοι ευάλωτοι αιτούντες άσυλο θα εξετάζονται με ταχύρρυθμες διαδικασίες. Η Υ.Α. συνιστά να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών και άλλων ευάλωτων ομάδων και να προτεραιοποιείται η εξέταση των περιπτώσεών τους και η παραπομπή τους σε αρμόδιες υπηρεσίες.

Παρά την ανάγκη ενίσχυσης των προοπτικών ένταξης και αυτάρκειας των προσφύγων μέσα από μακροπρόθεσμες λύσεις, η Υ.Α. βλέπει με εξαιρετική ανησυχία την προτεινόμενη διάταξη που προβλέπει ότι οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες θα πρέπει να εγκαταλείψουν τις δομές στέγασης εντός δύο μηνών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νέου νόμου. Αυτό αποτελεί δραστική αλλαγή από την τρέχουσα πολιτική στέγασης για έξι μήνες έπειτα από τη χορήγηση διεθνούς προστασίας και τη δυνατότητα παράτασης του διαστήματος αυτού για λόγους ευαλωτότητας ή φοίτησης των παιδιών στο σχολείο. Μόνο στο πλαίσιο του προγράμματος ESTIA, το οποίο διαχειρίζεται η Υ.Α., κάτι τέτοιο μπορεί να επηρεάσει εν μέσω χειμώνα μέχρι και 7.000 δικαιούχους διεθνούς προστασίας και να αφήσει μεγάλο αριθμό προσφύγων χωρίς καμία στήριξη και σε κίνδυνο να μείνουν άστεγοι. Επίσης, κάποιες κατηγορίες ανθρώπων αντιμετωπίζουν εξαιρετικό κίνδυνο εξαιτίας της σωματικής ή ψυχικής τους κατάστασης και εφόσον δεν γίνει παραπομπή τους σε αρμόδιο δημόσιο φορέα, η ζωή τους μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο.

Επί του παρόντος, οι τριμελείς Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών αποτελούνται από δύο δικαστές και έναν ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα που διαθέτει εμπειρία στο προσφυγικό δίκαιο. Με προτεινόμενη τροποποίηση αντικαθίσταται ο εμπειρογνώμονας με τρίτο δικαστή. Η παρούσα σύνθεση των Επιτροπών Προσφυγών, συνδυάζοντας δικαστές και ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες στο προσφυγικό δίκαιο, έχει προστιθέμενη αξία και συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα του σταδίου της προσφυγής, καθώς επιτρέπει την ταχύτερη εξέταση των υποθέσεων, ενώ ταυτόχρονα εγγυάται τη διατήρηση της υψηλής ποιότητας της διαδικασίας. Η προτεινόμενη τροποποίηση δεν είναι απαραίτητη και κινδυνεύει να επιφέρει περαιτέρω καθυστερήσεις στη λειτουργία των Επιτροπών και ως εκ τούτου να αυξήσει τον αριθμό των εκκρεμών υποθέσεών τους

«Καλούμε την ελληνική κυβέρνηση και το κοινοβούλιο να δώσουν την ευκαιρία για μια ουσιαστική και συμπεριληπτική διαδικασία που θα διασφαλίζει ότι η νέα νομοθεσία για το άσυλο θα εγγυάται, τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη, το θεμελιώδες δικαίωμα που έχουν όλοι οι άνθρωποι να αναζητούν και να απολαμβάνουν το καθεστώς ασύλου», δήλωσε ο κ. Leclerc.

Η Ελλάδα, με την κρίσιμη συνδρομή της Ε.Ε., θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην ταχεία αύξηση της δυνατότητας ανταπόκρισης των αρχών ασύλου και να υιοθετήσει έναν μηχανισμό για τη συνεχή αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος ασύλου.

Η Υ.Α. παραμένει έτοιμη να συνεργαστεί με την ελληνική κυβέρνηση ώστε να αναπτυχθούν δίκαιες και ταχείες εθνικές διαδικασίες που να οδηγούν σε ένα αποτελεσματικό σύστημα ασύλου σύμφωνα με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα.

[GLOBAL WEBSITE](#)

[UNHCR GREECE](#)

[OPERATIONAL PORTAL](#)

© UNHCR 2001-2020

Επικοινωνία

Όροι και προϋποθέσεις χρήσης

Follow

[Ελληνικά](#) [English \(Αγγλικά\)](#)